د رياض په ښار کښې

د باچا خان او خان عبدالولي خان د تلينونو دستوره

بهرام اوډيګرام

په نهۀ ويشتمه جنورۍ ۲۰۰۹ د اې اين پي د سپورې لاندې د فخر افغان باچا خان او د پښتنو ملي رهبر خان عبدالولي خان کليزه د سعودي عرب په ښار رياض کښې ډېر په ادب او احترام سره ونمانځلې شوه چې پکښې په ګڼ شمېر کښې پښتنو ګډون وکړو.

دستوره د کلام پاک د تلاوت نه شروع شوه، د سټيج سکرټري فرائض د اې اين پي رياض ستر سکتر سبزعلي خان په غاړه اخستي وو. د جدې ښار سابقه صدر سربلند خان او د دمام نه روح الامين نایاب صېب او نورو ښارونو نه هم ملګرو دې غونډې ته ښکلا بخښلې وه. په شروع کښې د اې اين پي رياض صدر ګل زمين خان د پاکستان نه په ټيلي فون خطاب وکړو او راغلو مېلمنو ته ئې هرکلے ووې او د باچا خان په جدوجهد ئې رڼا واچوله.

تقريب ته په خطاب کښې انعام خان سواتي د باچا خان تعليمي خدمات د حاضرينو د وړاندې پېش کړل.

بابر شاه هم د باچا خان په خدماتو رڼا واچوله. وروستو بهرام اوډيګرام هم د باچا خان د عدم تشدد په فلسفه خبرې وکړې، محمود غرښتي هم باچا خان ته د عقيدت پېرزونې وړاندې کړې، نثار علي خان سواتي هم د پښتنو په تاريخ رڼا واچوله. روح الامين نایاب صېب او محمد جميل خان د باچا خان سره د هغه ملاقاتونو ذکر وکړو، کوم چې د هغوي سره په ولي باغ کښې او په ايل، آر، ايچ کښې شوي وو چې په اورېدو سره ئې د پنډال ملګري جذباتي هم شول او آبديده هم. د جدې نه راغلي مېلمه سربلند خان هم په موجوده حالاتو خبرې وکړې. په رياض ښار کښې د ادبي تنظيمونو مشرانو او ملګرو هم ګډون وکړو. د پښتو ادبي غورځنګ، پښتو ادبي مشال، پښتنانۀ ادبي ملګري، پښتو ادبي تړون شاعرانو هم باچا خان او خان عبدالولي خان ته د عقيدت پېرزوينې د شعر په ژبه وړاندې کړې، لکه فقير شهزاد ، عمرزاده افغان ، علي اکبر خان، معظم د زکوړي په تقريب کښې شريک د پاکستان ايمبيسي سکول ماشومانو، زاهد خان، حسام خان او بابرشاه سره د ملګرو د پښتنو ملي ترانه "اې زما وطنه د لالونو خزانې زما" وړاندې کړه چې په اورېدلو سره ئې د پنډال شريک ټول ملګري احتراماً ولاړ وو. په آخر کښې د اې اين پي رياض قائم مقام صدر ظهور احمد خان د راغلو مېلمنو مننه وکړه او پښتنو ته ئې دا پېغام ورکړو چې دا سخت حالات عارضي دي، انشاءالله آئنده وخت د پښتو د امن خوشحالۍ او سوکالۍ دے.

چمن بلوچستان کښې

د باچا خان او خان عبدالولي خان تلينونه

رپورټ: محبت کاکا ممبر صوبائي مجلس عامله اې اين پي

د عوامي نېشنل پارټۍ چمن له اړخه د فخر افغان باچا خان او خان عبدالولي خان د تلين په مناسبت په ۸ فرورۍ په ميونسپل کمېټۍ هال کښې د "امن" تر عنوان لاندې يو سيمينار وشو، دې سيمينار ته د عوامي نېشنل پارټۍ صوبائي سينئير نائب صدر اصغر خان اڅکزي، لالا خان مسے زئي، ټاؤن ناظم جلال الدين خان اڅکزي، د اې اين پي مرکزي کمېټۍ غړي ملک عثمان اڅکزي، د صوبائي کمېټۍ ممبر محبت کاکا، ګل اڅکزي، عبدالرحمان رودي، حاجي کرم خان پشتون، ګل باران افغان، خدائے نظر، نور احمد فطرت، نقيب الله او داود خان وېناوې وکړې.

مقررينو ووئيل چې زمونږ ملي اتلانو د خپل سياسي نظر له وجې د نن څخه ۸۰ کاله د مخه د "امن" په ضرورت چې کوم زور ورکړے ؤ، نن دا نهٔ صرف د پاکستان، هندوستان او افغانستان ضرورت ګرځېدلے دے، بلکې نن ټوله دنيا د امن په لټون کښې ده. فخر افغان چې د يوې ډېرې درنې کورنۍ سره تعلق لرلو او د اووه پُشت څخه خان ؤ، هغوي ته د ژوند هغه ټولې اسانتياوې حاصلې وې، لېکن هغهٔ دا ټول په يوه داسې لاره بدل کړل چې په هغه لاره کښې مات سر، لُوڅې پښې، ماتې پُښتۍ، وهل ټکول، جائداد ضبطول، د قېدو بند تورو تمبو ته رسول وو. اوس سوال دا دے چې هغهٔ دا ټول ولې وکړل؟ د هغهٔ مقصد څهٔ ؤ؟ هغه څهٔ وو؟ چې باچا خان ليدل او محسوس کول ئې؟ باچا خان چې پښتون قام ئې د يو سيال قام په حېث غوښتو او هغهٔ ئې د نړۍ د سيالو قومونو په صف کښې د ودرولو سوګند کړے ؤ، نو هغهٔ خپل منزل او مقصد وټاکو، هغهٔ د ټولو د مخه پښتون قام ته د علم او هنر درس ورکړو. د آزادو مدرسو په نوم ئې سکولونه پرانستل او په خپله ئې عملي جدوجهد شروع کړو او پښتنو ته ئې د ورورولۍ او عدم تشدد په لار د روانېدو درس ورکړو، ګر چې دا دواړه کاره ډېر سخت او مشکل

وو خو د باچا خان عزم او اراده ډېره مضبوطه او کلکه وه، په هغې لاره کښې هغهٔ او د هغهٔ ملګرو ډېر زيات محنت وکړو او دا رنګه ئې د خدائي خدمتګار تحريک بنياد کېښود او يو ډېر لوئے او منظم تنظيم ئې جوړ کړو او کور په کور کلي په کلي وګرځېد او پښتنو ته ئې د يووالي، ورورولئ، علم دوستئ درس ورکړو او هغوي ئې د تربګنئ، دشمنئ، بېکاره رواجونو او دودونو څخه راوګرځول. د باچا خان دغه اصلاحي پروګرام نه چې انګرېز سرکار خبر شو نو هغوي د دهٔ د دغې ارادې او پروګرام څخه ويره محسوسه کړه او د هغهٔ په لاره کښې ئې د خنډ پېدا کولو فېصله وکړه او بيا هغه څهٔ شروع شو چې هم د تاريخ حصه ده.

دوي زياته کړه چې د باچاخان د جدوجهد په نتيجه کښې آزادي راغله خو زمونږ د ملک حکمرانانو د باچا خان په مشورو عمل ونهٔ کړو او ملک د ډېرو اوږدو مشکلاتو ښکار شو چې ترننه پورې ئې مونږ وينو.

نن چې يوې خوا ته زمونږ سياست د ټولې نړۍ ضرورت ګرځېدلے خو بلې خوا ته د دې سياست ضد قوتونه هم ډېرې زياتې هلې ځلې کوي، څکه چې کهٔ تهٔ پرمختګ کوې نو دښمن دې هم د ودربدو کوششونه کوي، دا نن زمونږ د سياست فتح ده، دا نن د باچا خان هغه منزل ته رسېدهٔ دي. دا نن د هغه شهيدانو د ارمان پوره کېدل دي، دا کومو حالاتو سره چې زمونږ خاوره مخامخ ده، دا نن چې زمونږ د وطن خاوره د کوم طوفان سره مخامخ ده او کوم عمليات په کښې روان دي، دا ساده خبره نهٔ ده، بلکې کهٔ په تاريخ نظر واچوو نو کوم قومونه چې منزل ته رسي هغوي به د داسې حالاتو سره مخامخ کېږي. نن چې دا زمونږ په وطن زمونږ نهٔ ليدونکو دښمنانو کوم اور بل کړے دے، دا د هغوي هغه اخري چارې دي هغوي نن خپل شکست ويني او زمونږ تر مېنځ دا د هغوي زوال دے.

دوي زياته کړه چې د پښتنو په خاوره چې دا د "طالب" په نامه کوم جنګ شروع دے، دا طالبان نهٔ دي، بلکه دا نوم د پښتنو د بدنامولو دپاره مخ ته راوړل شوے دے. ولې کهٔ چرې مونږ وګورو نو په ټوله اسلامي نړۍ کښې چې امام، ملا او طالب ته کوم مقام د پښتنو ټولنې ورکړے دے، دا هېچا نهٔ دے ورکړے، کهٔ عرب دي، کهٔ ترکيان، کهٔ پنجابيان او بنګاليان او کهٔ سندهيان او کهٔ نور. دا خو يواځې پښتنه ټولنه ده چې هغوي پېش امام، ملا او طالب د خپل وجود حصه ګڼلې ده. نن دا صرف زمونږ هغه اقدارو ته ضرر رسولو دپاره په دغه نامه دا لوبه روانه شوې ده. لېکن پښتون قام خپل هغه دښمنان ډېر ښهٔ پېژني چې د دېوال شاته ولاړ دي او هغه د سائل صېب خبره ده چې:

ما په ما وژني کافر هنر دے
دلته هم زۀ مرم هلته هم زۀ مرم

دوي زياته کړه چې نن هم د باچا خان فکرونه، فلسفه نۀ صرف ژوندۍ ده بلکې نن خو ټوله دنيا د دې فلسفې ضرورت محسوسوي او دا چې نن زمونږ دښمنانو په مونږ کوم تورونه پورې کوي چې پښتانۀ دهشت ګرد دي، غېر مهذب خلق دي، تشدد پسند دي نو د باچا خان په جدوجهد جوړ کړل شوي فلم "د امن مشال" به نن څنګه زمونږ دښمنان ردوي. نن خو کېنېډا، هندوستان او يورپ د پښتنو تهذيب سره اشنا کېږي او د عدم تشدد د شېدايان منل کېږي او دا د باچا خان د جدوجهد برکت دے چې نن دنيا پښتون د سيال او مهذب قام په حېث وپېژندو. نن په ملک کښې د جمهوريت، جمهوري ادارو د استحکام دپاره حکمرانانو ته زمونږ ضرورت زيات شوے دے، نن د دې ملک په تور او سپين مونږ خبر يو او چې څۀ کېږي نو د باچا خان د دې سرې جنډې سره به خبرې کېږي او زمونږ نه بغېر په دې ملک کښې نور څوک دا چېلنجز مقابله نۀ شي کولے او دا زمونږ د سياست فتح ده چې نن د ملک په ايوانونو کښې د "پښتونخوا" په نامه مونږ يادېږو او انشاءالله زمونږ رهبري به پښتنو له دا نوم ضرور راوړي.

دوي زياته کړه چې کۀ نن کوم څيز زمونږ سره نشته، هغه د عمل کموالے دے، ولې باچا خان چې به څۀ وئيل هغه ئې کول، نن مونږ ګرچه په تعداد کښې ډېر شوي يُو، ذرائع آمد و رفت، مېډيا او دنيا ټوله د يوه کلي په شان ګرځېدلې ده خو بيا هم مونږ هغه څۀ نۀ دي کړي چې کوم پکار دي. باچا خان په يوه منظم تنظيم ډېر زور اچوي. نن په مونږ کښې د تنظيم کمزوريانې شته، نن مونږ بايد عهد وکړو چې مونږ به د باچا خان او ولي خان د ارمانونو پوره کولو دپاره ډېر زيات عمل کوو او خپلو کښې به رابطې مضبوطوو او خپل تنظيم به نور فعالوو نو هېڅ وجه به نۀ وي چې مونږ خپل مقصد ته ونۀ رسوو.

ملګرو پام کړئ وارخطا چې نۀ شئ
د خپل منزل څخه پر شا چې نۀ شئ
تياري ختمېږي اوس رڼا راخېژي
پر لويو غرو د پښتونخوا راخېژي

په کراچۍ کښې د باچا خان د شوې کليزې رپورټ

اصغر خان اچکزے

د فرورۍ په پينځلسمه نېټه د عوامي نېشنل پارټۍ صوبه سندهـ د سپوري لاندې د کراچۍ په بلديه ټاؤن ګراؤنډ کښې د فخر افغان باچا خان يويشتمه او د رهبر تحريک خان عبدالولي خان دريمه کليزه په ډېر درناوي ونمانځلې شوه. په دې غونډه کښې د عوامي نېشنل پارټۍ سندهـ صدر او د پښتون ايکشن کمېټۍ (لويه جرګه) چئيرمېن شاهي سېد ، صوبائي جنرل سېکرټري امين خټک، د بلوچستان صوبائي سينئير نائب صدر اصغر خان اچکزي، مشهور سماجي رهنما عبدالستار ايدهي، صوبائي وزير امير نواب، رانا ګل اپريدي او نورو ګڼو خلقو ګډون وکړو. مقررينو د باچا خان او عبدالولي خان قامي مبارزه په ښو ټکو کښې وستائيله. دوي پښتنو ته اپيل وکړو چې هغوي د عدم تشدد وسله راواخلي او پښتون افغان وطن د تشدد ، جنګ جګړې او کرکې نه پاک کړي او د امن، ورورولۍ، سوکالۍ او ترقۍ په لور ئې روان کړي. دې مشرانو ووې چې د باچا خان د عدم تشدد د فلسفې چې نن څومره ضرورت دے دومره مخکښې چرته نۀ وۀ. نن د پښتنو په وطن اور بلېږي هرې خوا ته وينې توئېږي. سياسي مشران، عالمان او عام خلق امروزه قتلولے شي. د پښتونخوا بنيادي سټرکچر لګيا دے تباه کولے شي او زمونږ معاشره د انارکي په لور بوتللے شي. په دې حالاتو کښې دا د ټولو پښتنو ذمه واري جوړېږي چې مونږ ټول يو شو او دا سازشونه کامیابېدو ته پرې نۀ ږدو. دوي ووې چې کۀ په نورو سيمو کښې د پښتنو وينې د اسلام په مقدس نوم بهيولې شي نو په کراچۍ کښې ولې پښتانۀ قتلولے شي. اصلي مسئله د اسلام نۀ ده دا د پښتنو د بې شمېره وسائلو د هغوي نه د ترورلو هڅه ده او د دې غرض د پاره د پښتنو په سيمه يو اور لګولے شوے دے. مونږ به په هر قيمت د دې مقابله کوو. مونږ به پښتنو له خپل حقونه ګټو. دوي ووې چې باچا خان او رهبر تحريک ولي خان ته د عقيدت وړاندې کولو ښه طريقه دا ده چې مونږ ټول د هغوي په لاره روان شو ،

ټول يو موټي او يوه خُلۀ شو او خپل وطن او خپلې خاورې د پاره د هيڅ قسمه قربانۍ نه غاړه ونۀ غړوو.